

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2013/10

Karar Sayısı : 2013/130

Karar Günü : 14.11.2013

R.G. Tarih-Sayı : 17.12.2014-29208

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Ankara 11. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 29.5.2009 günlü, 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 25. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinde yer alan "*veya askerlik hizmeti.*" ibaresinin Anayasa'nın 10., 13. ve 66. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istemidir.

I- OLAY

Türk vatandaşı olup aynı zamanda Alman vatandaşlığını da kazanan davacının, Türk vatandaşlığından çıkma talebinin reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

Kanun'un 25. maddesinin itiraz konusu kuralın da yer aldığı (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Madde 25- (1) Türk vatandaşlığından çıkmak için izin isteyen kişilere aşağıdaki şartları taşımaları halinde Bakanlıkça çıkma izni veya çıkma belgesi verilebilir.

a) Ergin ve ayırt etme gücüne sahip olmak.

b) Yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanmış olmak veya kazanacağına ilişkin inandırıcı belirtiler bulunmak.

c) Herhangi bir suç veya askerlik hizmeti nedeniyle aranan kişilerden olmamak.

ç) Hakkında herhangi bir mali ve cezai tahdit bulunmamak."

B- Dayanılan ve İlgili Görülen Anayasa Kuralları

Başvuru kararında Anayasa'nın 10., 13. ve 66. maddelerine dayanılmış, Anayasa'nın 2. maddesi ise ilgili görülmüştür.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İ t z    hükümleri uyarınca Haşim KILIÇ, Serruh KALEL , Alparslan ALTAN, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NEC PO LU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Erdal TERCAN, Muammer TOPAL ve Zühtü ARSLAN'ın katılımlarıyla 31.1.2013 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından i in esasının incelenmesine OYB RL   YLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Selim ERDEM tarafından hazırlanan i in esasına ilişkin rapor, itiraz konusu yasa kuralı, dayanılan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği g r   l p d   n ld :

Başvuru kararında, vatandaşlığın kişiler için bir hak olmasının yanında bir takım ödevleri de barındırdığı, ancak öncelikle bir hak olarak d   n lmesinin vatandaşlığın özüne daha uygun olduğu, zira kişilerin belli koşullar altında bu haktan yararlanmamayı tercih edebileceği, temel bir hak olduğu hususunda tereddüt bulunmayan vatandaşlıktan çıkmanın askerlik hizmeti nedeniyle aranan kişilerden olmamak koşuluna ba lanması bu hakkın özünü zedeledi i, askerliğini yapmamış kişilerden askerlik nedeniyle aranmayanların vatandaşlıktan çıkmaları için bir engel bulunmadığı h lde, bu hizmet nedeniyle aranan kişilerin vatandaşlıktan çıkmalarının olanaksız kılınmasının eşitlik ilkesine de aykırı olduğu belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 10., 13. ve 66. maddelerine aykırı olduğu ileri s r lm  tir.

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesine göre, ilgisi nedeniyle itiraz konusu kural Anayasa'nın 2. maddesi yönünden de incelenmiştir.

Kanun'un 25. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, Türk vatandaşlığından  ıkmanın İçişleri Bakanlığının iznine ba lı olduğu belirtilmiş ve Bakanlığın  ıkma izni veya çıkma belgesi verebilmesi için gereken koşullar dört bent h lde sayılmıştır. Fıkranın (c) bendinde yer alan itiraz konusu *"veya askerlik hizmeti."* ibaresiyle, Türk vatandaşlığından çıkmak için izin veya çıkma belgesi isteyen kişilere yönelik olarak, askerlik hizmeti nedeniyle aranan kişilerden olmamak şartı getirilmiştir.

İtiraz konusu kurala ilişkin madde gerekçesinden, düzenlemenin Devletin askerlik hizmeti nedeniyle aranan kişiler üzerindeki tasarrufunun ortadan kalkmaması amacıyla kanunla tırıldığı anlaşılmaktadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini ba lı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir. Kanunların kamu yararının sağlanması amacına yönelik olması, genel, objektif, adil kurallar içermesi ve hakkaniyet ölçütlerini gözetmesi hukuk devleti olmanın gereğidir.

Anayasa'nın *"Türk Vatandaşlığı"* başlıklı 66. maddesinde de *"Vatandaşlık, kanunun gösterdiği şartlarla kazanılır ve ancak kanunda belirtilen hallerde kaybedilir. Hiçbir Türk, vatana ba lılıkla ba da mayan bir eylemde bulunmadıkça vatandaşlıktan çıkarılamaz. Vatandaşlıktan  ıkarma ile ilgili karar ve işlemlere karşı yargı yolu kapatılamaz."* denilmiştir. Buna göre, Anayasa'nın 66. maddesinde vatandaşlığın kanunda belirtilen hâllerde

kaybedileceği kurala bağlanmış olup bunun dışında vatandaşlıktan çıkma konusunda başka bir anayasal hüküm bulunmamaktadır. Dolayısıyla, vatandaşlığın kaybedilmesiyle ilgili diğer hususlar kanun koyucunun takdirine bırakılmaktadır. Kanun koyucunun ise Anayasa'da belirtilen esaslara aykırı olmamak kaydıyla, vatandaşlıktan çıkmanın şartlarını ve hangi hâllerde vatandaşlığın kaybedileceğini gösteren kurallar koyabileceği hususunda takdir yetkisine sahip olduğu izahtan varestedir.

Vatandaşlıktan çıkma, vatandaşlık hukukunun temel esaslarından olan ve Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 15. maddesi ile Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesi'nin 7. ve 8. maddelerinde yer alan, herkesin vatandaşlığını değiştirmede serbest olması ve hiç kimsenin keyfi olarak vatandaşlığını değiştirme hakkından yoksun bırakılamaması esastan kaynaklanan bir hak olarak görülmektedir. Uluslararası hukukta, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 15. maddesi ile Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesi'nin 4. maddesinde de yer alan herkesin mutlaka bir vatandaşlığının olması ve vatansızlığın önlenmesi gerektiği yönündeki esas uyarınca kişinin vatansız kalmaması koşuluyla, vatandaşlıktan çıkmasının mümkün olduğu kabul edilmektedir. Kanun'un itiraz konusu ibareyi de içeren 25. maddesinde de vatandaşlıktan çıkmak isteyen kişilerin yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanmış olması veya kazanacağına ilişkin inandırıcı belirtilerin bulunması şartını da taşıması gerektiği ifade edilerek söz konusu esasa uyulmuştur.

Anayasa'nın 66. maddesinin, kişilerin vatandaş olma hakkını güvence altına alırken, bu haktan yararlanmak istemeyen kişilerin belirli koşullar altında bu haktan yararlanmamayı ve vatandaşlıktan çıkmayı tercih etme haklarının korunması gereğini dışladığı söylenemez. Bu nedenle, kişilerin haklarının korunması için vatandaşlığın kazanılması ve kaybedilmesi şartlarına ilişkin olarak kimi düzenlemeler yapılması mümkündür.

Demokratik hukuk devletinde temel hak ve özgürlüklerin en geniş ölçüde sağlanıp güvence altına alınması esastır. Temel hak ve özgürlükler ancak Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen nedenlere bağlı olarak sınırlandırılabilir. Anayasa'nın 66. maddesinde veya başka bir maddesinde, vatandaşlıktan çıkmanın ne şekilde sınırlandırılabileceği konusunda herhangi bir kural yer almamıştır. Ancak bu, düzenlendiği maddede hiçbir sınırlama nedenine yer verilmeyen hakların tamamının mutlak olduğunu ve bu hakların hiçbir şekilde sınırlandırılmayacağı anlamını taşımamaktadır. Anayasa Mahkemesinin önceki kararlarında da belirtildiği gibi temel hak ve hürriyetlerin doğasından kaynaklanan bazı sınırları bulunduğu gibi Anayasa'nın başka maddelerinde yer alan kurallar ve Devlete yüklenen kimi ödevlerin ifasına dayalı olarak da temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması mümkündür. Ancak, öngörülen sınırlamaların Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan güvencelere aykırı olmaması gerekir.

Anayasa'nın 13. maddesinde, temel hak ve hürriyetlerin bazı şartlar altında sınırlandırılabileceği kabul edilmiştir. Buna göre, bu hak ve özgürlükler sınırlandırılırken sınırlamanın, Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen nedenlere bağlı olarak kanunla yapılması ve hakların özüne dokunmaması, Anayasa'nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olmaması gerekir.

Vatandaşlığın kişiler için öncelikle bir hak olmasının yanında bir takım ödevleri de barındırdığı kuşkusuzdur. Anayasa'nın "*Vatan hizmeti*" başlıklı 72. maddesinde, vatan hizmetinin, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları için bir hak ve ödev olduğu kuralı yer almış ve bu hizmetin silahlı kuvvetlerde veya kamu kesiminde ne şekilde yerine getirileceği ya da yerine getirilmiş sayılacağına kanunla düzenleneceği belirtilmiştir. Bu madde, kanuni düzenlemelerle

birlikte ele alındığında, vatan hizmetinin bugün için fiilen askerlik yükümlülüğü şeklinde yerine getirildiği görülmektedir. Kanun koyucunun, Anayasa'nın 72. maddesine göre bir vatan hizmeti olan askerlik görevinin ifası amacıyla hak ve özgürlüklerde sınırlama yapması mümkündür.

Türk vatandaşlığından çıkmak için izin isteyen kişilere askerlik hizmeti nedeniyle aranan kişilerden olmamak şartını taşımaları hâlinde vatandaşlıktan çıkma izni veya çıkma belgesi verilebileceğini öngören itiraz konusu kuralın, vatandaşlıktan çıkma hakkına sınırlama getirdiği açıktır. İtiraz konusu kuralda, askerlik hizmeti nedeniyle aranan kişilerin vatandaşlıktan çıkmasına izin verilmemesinin, Devletin, Anayasa'nın 72. maddesinden kaynaklanan ve askerlik hizmeti nedeniyle aranan kişiler üzerindeki tasarrufunun ortadan kalkmaması amacına dayandığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla askerlik hizmeti nedeniyle aranan kişilerin vatandaşlıktan çıkma hakkının sınırlandırılmasının, kanunla, kamu yararı ve kamu düzeni gereği yapıldığı, meşru bir amaca dayandığı ve kamu düzeninin sağlanması amacıyla demokratik toplum düzeni bakımından alınması gereken tedbirler kapsamında kaldığında tereddüt bulunmamaktadır.

Ayrıca Türk vatandaşlığından çıkmak için izin isteyen kişilerin askerlik hizmeti nedeniyle aranan kişilerden olmaması yeterli olup askerlik hizmeti nedeniyle aranırken bir şekilde aranma durumu ortadan kalkan kişilerin Türk vatandaşlığından çıkmak için izin alabileceği hususu dikkate alındığında, kamu yararı ile kişi hak ve özgürlükleri arasında adil bir denge kurulduğu, kamu düzeni ve güvenliğinin sağlanmasına yönelik sınırlamanın ölçülülük ilkesine ve demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı olmadığı açıktır.

Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen "*kanun önünde eşitlik ilkesi*" hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin kanunlar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak kanun karşısında eşitliğin ihlâli yasaklanmıştır. Askerlik yükümlülüğünü yerine getirmemiş ancak askerlik hizmeti nedeniyle aranan kişilerle, askerlik yükümlülüğünü yerine getirmemiş fakat askerlik hizmeti nedeniyle aranmayan kişiler aynı hukuksal durumda bulunmadıklarından bunlar arasında eşitlik karşılaştırması yapılamaz.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2., 10., 13. ve 66. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

Serruh KALELİ, Engin YILDIRIM, Hicabi DURSUN, Erdal TERCAN ile Zühtü ARSLAN bu görüşe katılmamışlardır.

VI- SONUÇ

29.5.2009 günlü, 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 25. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinde yer alan "...veya askerlik hizmeti..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Serruh KALELİ, Engin YILDIRIM, Hicabi DURSUN, Erdal TERCAN ile Zühtü ARSLAN'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 14.11.2013 gününde karar verildi.

Başkan

Haşim KILIÇ

Başkanvekili

Serruh KALELİ

Başkanvekili

Alparslan ALTAN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN

Üye

Muammer TOPAL

Üye

Zühtü ARSLAN

Üye

M. Emin KUZ

KARŞIOY GEREKÇESİ

5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 25. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinde yer alan "...veya askerlik hizmeti..." ibaresinin iptali istenmiştir.

Kanunun itiraz konusu ibarenin de içinde yer aldığı ve "Türk Vatandaşlığından Çıkma" başlıklı 25. maddesi şu şekildedir: "(1) Türk vatandaşlığından çıkmak için izin isteyen kişilere aşağıdaki şartları taşımaları halinde Bakanlıkça çıkma izni veya çıkma belgesi verilebilir.

a)Ergin veya ayırt etme gücüne sahip olmak.

b)Yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanmış olmak veya kazanacağına ilişkin inandırıcı belirtiler bulunmak.

c) Herhangi bir suç **veya askerlik hizmeti** nedeniyle aranan kişilerden olmamak.

d) Hakkında herhangi bir mali ve cezai tahdit bulunmamak."

İtiraz konusu kuralın gerekçesinde "*Herhangi bir suç nedeniyle arananlar ile mali ve cezai tahdidi bulunanlara, Devletin bu kişiler üzerindeki tasarrufunun ortadan kalkmaması için çıkma izni verilmesi söz konusu olmayacaktır*" denilmek suretiyle, esasen "askerlik hizmeti" nedeniyle arananlar ile herhangi bir suç nedeniyle arananlar aynı kategoride değerlendirilmiştir. Buna göre, "askerlik hizmeti" nedeniyle arananların kendi istekleriyle vatandaşlıktan çıkmaları, Devletin bu kişiler üzerindeki tasarrufunu korumak için engellenmektedir.

Anayasanın 66. maddesinde güvence altına alınan vatandaşlık, başta seçme ve seçilme hakları olmak üzere bazı anayasal haklara sahip olmanın ön şartıdır. Vatandaşlık aynı zamanda bir hak olup, bu hak vatandaşlıktan çıkmayı da içermektedir. Nitekim, Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi'nin 15. maddesinin birinci fıkrası, herkesin "*vatandaşlık hakkına sahip*" olduğunu, ikinci fıkrası ise hiç kimsenin "*keyfi olarak vatandaşlıktan ve vatandaşlığını değiştirme hakkından mahrum bırakılamayacağı*"nı belirtmektedir. Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesi'nin 8. maddesinin birinci fıkrası da "*Her Taraf Devlet, vatansız kalmalarını engellemek şartıyla, kişilerin kendi rızalarıyla vatandaşlıktan çıkmalarına izin verir*" demek suretiyle, vatandaşlıktan çıkma izni için kişilerin vatansız kalmaması dışında herhangi bir şart öngörmemiştir.

Anayasanın 66. maddesi her ne kadar vatandaşlıktan çıkma hakkının kullanılmasına yönelik özel bir sınırlama sebebine yer vermemekteyse de, bu hakkın kullanılması bazı şartlara bağlanabilir. Nitekim, aynı madde gereğince "*Vatandaşlık, kanunun gösterdiği şartlarla kazanılır ve ancak kanunda belirtilen hallerde kaybedilir*". Diğer yandan, Anayasanın

vatandaşlara aynı zamanda ödev olarak yüklediği bir takım yükümlülüklerin yerine getirilmesi de vatandaşlıktan çıkma hakkının kullanılabilmesi için aranan şartlar arasında yer alabilir. Bu anlamda itiraz konusu kuralın Anayasanın "Vatan hizmeti" başlıklı 72. maddesine dayandırıldığı anlaşılmaktadır. Bu maddeye göre, "*Vatan hizmeti, her Türkün hakkı ve ödevidir. Bu hizmetin Silahlı Kuvvetlerde veya kamu kesiminde ne şekilde yerine getirileceği veya getirilmiş sayılacağı kanunla düzenlenir*".

İster 66. maddenin lafzı ve amacından, ister 72. maddenin gereklerinden çıkarılsın, vatandaşlıktan çıkma hakkına yönelik söz konusu sınırlamaların Anayasanın 13. maddesine uygun olması, başka bir deyişle sınırlanan temel hakkın özüne dokunmaması, demokratik toplum düzeninde gerekli ve ölçülü olması zorunludur.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, Anayasanın 72. maddesinde düzenlenen yükümlülük "askerlik hizmeti" değil, "vatan hizmeti" olarak nitelendirilmiş, bu hizmetin de "Silahlı Kuvvetlerde" veya "kamu kesiminde" ne şekilde yerine getirileceği veya "getirilmiş sayılacağı" hususunun kanunla düzenleneceği belirtilmiştir. Buradan hareketle, itiraz konusu kuralda yer alan "askerlik hizmeti" nedeniyle aranıyor olmama şartının Anayasanın 72. maddesinin zorunlu kıldığı bir şart olduğu söylenemez. Böyle olsaydı, kanun koyucu genel olarak askerlik hizmetini yerine getirmeyenlerin vatandaşlıktan çıkmalarına izin vermeyen bir düzenleme yapardı. Halbuki, kural askerlik hizmetini yapmayanların tamamını değil, sadece bu hizmet nedeniyle arananları kapsamaktadır.

Vatandaşlık kanunlarımız, askerlik hizmetiyle vatandaşlığın kaybettirilmesi ve vatandaşlıktan çıkma arasındaki ilişki konusunda değişkenlik arz etmektedir. 29.5.2009 tarihli, 5901 sayılı mevcut Kanunun yürürlükten kaldırdığı mülga 403 sayılı Kanunun 20. maddesinin (b) fıkrasında vatandaşlıktan çıkma için "*muavazaf askerlik hizmetini yapmış olmak veya yapmış sayılmak*" şartının arandığı, bu şartın 7.6.1995 tarihli, 4112 sayılı Kanunla kaldırıldığı, daha sonra da 5901 sayılı Kanunun itiraz konusu hükmünün getirildiği bilinmektedir. Dahası, mülga 403 sayılı Kanunun 25. maddesi uyarınca, yurt dışında bulunup da muavazaf askerlik görevini yapmak için yapılan çağrıya üç ay içinde uymayanların, sevk sırasında veya kıtalarına katıldıktan sonra yurt dışına kaçıp, kanuni süresi içinde dönmeyenlerin ve askerlik görevini yapmaktayken görev, izin hava değişimi veya tedavi için yurt dışında bulunup da süresi bittiği halde mazeretsiz olarak üç ay içinde geri dönmeyenlerin vatandaşlığı kaybettiklerine Milli Savunma Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilebilmekteydi.

İtiraz konusu kural, askerlik hizmeti nedeniyle aranan kişilerin kendi istekleriyle bile vatandaşlıktan çıkmasına izin verilmeyeceğini öngörmektedir. 25. maddenin (b) bendinde öngörülen "*Yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanmış olmak veya kazanacağına ilişkin inandırıcı belirtiler bulunmak*" şartını sağlayan, dolayısıyla vatansız kalması söz konusu olmayan kişilerin askerlik hizmeti nedeniyle aranıyor olması durumunda vatandaşlıktan çıkmaları mümkün olmayacaktır.

Özellikle, yurt dışında doğup orada yaşayan kişilerin yaşadıkları ülkenin vatandaşlığına geçtiklerinde veya geçmek istediklerinde, Türk vatandaşlığından çıkma taleplerinin askerlik hizmeti nedeniyle aranıyor olmama şartına bağlanması ölçüsüz bir sınırlama niteliğindedir. Nitekim, itiraz başvurusuna konu olan davada Türk vatandaşı olup aynı zamanda Alman vatandaşlığını da kazanan davacının Türk vatandaşlığından çıkma talebinin reddine ilişkin işlemin iptali istenmiştir. Vatandaşlıktan çıkma izni veya belgesi verilmemesinin sonuçları, talep eden kişi açısından ağır olabilir. Bunun "aynı anda iki vatandaşlığa sahip olma" ya da vatandaşlığını almak istediği devletin vatandaşlığından çıkarılma ya da vatandaşlığı alamama

gibi sonuçları olacağı açıktır. Bu haliyle, vatandaşlıktan çıkma hakkına getirilen sınırlamanın demokratik toplum düzeninde gerekli ve ölçülü olduğu söylenemez.

İtiraz konusu kuralın doğuracağı bu ağır sonuçların, tasarının genel gerekçesinde kanun koyucunun açıkladığı amaçla da bağdaştığı söylenemez. Genel gerekçede vatandaşlıkla ilgili yasal düzenlemelerin yeniden ele alınmasını zorunlu kılan gelişmelerden biri şu şekilde ifade edilmiştir: *"Türkiye dışında yaşayan Türk vatandaşları, bulundukları ülkelerde siyasi, ekonomik, kültürel ve sosyal açıdan daha etkin olabilmek için yaşadıkları ülkelerin vatandaşlığına sahip olma çabası içindedirler. Almanya ve Avusturya gibi ülkelerde yaşayan Türk vatandaşları ancak Türk vatandaşlığından izinle çıkarak bulundukları ülkelerin vatandaşlığını kazanabilmektedirler."*

Öte yandan, askerlik yükümlülüğünü yerine getirmemiş kişiler arasında "aranan", "aranmayan" şeklinde bir ayırım yapmak, adalet ve hakkaniyet ilkeleriyle bağdaşır nitelikte değildir. Bu kişilerin ortak yanı, aransa da aranmasa da, askerlik hizmetini yerine getirmiş olmamaları ya da getirmiş sayılmamalarıdır. Esasen, kuralın gerekçesinde ifade edildiği şekilde, amaç *"Devletin bu kişiler üzerindeki tasarrufunun ortadan kalkmaması"* ise askerliğini yapmadığı halde aranan kişiler arasında olmayanların vatandaşlıktan çıkmalarına izin vermekle bu tasarrufun ortadan kalktığı da ortadadır. Bu nedenle, askerlik hizmetini yerine getirmediği halde aranmayan kişilerin istedikleri takdirde vatandaşlıktan çıkmalarına izin verilirken, aynı şekilde bu hizmeti yerine getirmeyen ve bir şekilde yoklama kaçağı ya da bakaya kalmak suretiyle aranıyor hale gelen kişilerin vatandaşlıktan çıkmalarına izin verilmemesi hukuk devletinin olmazsa olmazları olan adalet ve hakkaniyet ilkelerine de aykırılık teşkil etmektedir.

Açıklanan gerekçelerle, itiraz konusu kuralın Anayasanın 2., 13. ve 66. maddelerine aykırı olduğunu düşündüğümüzden aksi yöndeki çoğunluk kararına katılmıyoruz.

Başkanvekili	Üye	Üye
Serruh KALELİ	Engin YILDIRIM	Hicabi DURSUN
Üye	Üye	
Erdal TERCAN	Zühtü ARSLAN	